

Naši komadi : 111 slovenskih pesmi za bolj ali manj mlade in vse druge.

Zbral [in spremna besedila napisal] Andrej Ilc.

Posebna izd. Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS. Ljubljana : Mladinska knjiga : Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2026, 193 str. (‡Zbirka ‡Zlata bralka, zlati bralec.)

To je darilna knjiga letošnjim zlatim bralkam in zlatim bralcem! Pesniška zbirka »Naši komadi« prinaša 111 pesmi 111 slovenskih pesnic in pesnikov. Zbral jih je Andrej Ilc, ki je napisal tudi sijajno navdihujočo uvodno besedo »Zakaj še eni komadi in v čem so tokratni bolj naši od prejšnjih«. Na koncu knjige je seznam vseh pesnic in pesnikov, v abecednem redu, z letnicami rojstva in smrti. Vezne liste krasijo citati o poeziji različnih pesnikov, ne le slovenskih, na hrbtni strani knjige pa citat Marka Pavčka: *Pesem je srce, če ga imaš*.

Pesmi so primerne za mlade bralce in odrasle; brali jih bomo v medgeneracijskih skupinah, v bralnih delavnicah in učili se jih bomo za bralno značko.

Spodbude za branje:

Knjigo odpremo in beremo pesmi, eno za drugo ... ne preveč na enkrat. (Tako najbrž bralci v samoti).

Na bralnem srečanju pa udeležence prosimo, da vsak izbere eno pesem in jo glasno prebere. To se lahko dogovorimo vnaprej, da se na branje pripravijo. Če želimo, tudi utemeljimo svoj izbor pesmi. Tako nastane lepa matineja. Izvedemo jo kot bralno delavnico; z nekaj svečanimi dodatki (nekaj glasbe, praznja oblačila, sveče, če je dogodek zvečer idr.) pa je lahko slovesna prireditev ob različnih priložnostih in praznikih, na katero povabimo tudi družinske člane, sokrajane idr. Če v bralno skupino povabimo tudi odrasle oz. starejše, se lahko zgodi imenitno, čustveno bogato medgeneracijsko branje poezije.

Pesem določenega pesnika lahko uporabimo kot uvod v spoznavanje njegove poezije. Npr. *Rdeča raketa* Srečka Kosovela nas motivira, da preberemo več pesmi pesnika, ki mu je posvečeno leto 2026. *Čas* Nika Grafenauerja nas spomni da (ponovno) prebiramo njegovo pesniško zbirko *Skrivnosti* itd.

Včasih se mladi in tudi odrasli upirajo, češ, da poezije ne berejo. V takem primeru jim vnaprej doživeto preberem nekaj izbranih pesmi. Nato pa jih spodbujam, naj v zbirki poiščejo pesem, ki jim ni všeč in naj povedo, zakaj je tako. Po dveh ali treh poskusih jih branje poezije prevzame.

Poezija v bralnih delavnicah se dobro obnese, ker so besedila kratka in zaokrožena, takoj se lahko pogovarjamo. Tudi k branju doma jih spodbujam prav s tem, da zaradi branje pesmi ne zahteva veliko časa.

Toda bralne delavnice naj bi bile zanimive in zabavne, bralci naj bi bili aktivni in ustvarjalni (samo branje se mladim bralcem in mentorjem kaj hitro ne zdi dovolj oz. ni privlačno!):

- Pogosto posameznim fotokopiranim pesmim odrežem naslove. Bralce spodbujam, da jim napišejo svoje naslove: pesmi torej berejo z razumevanjem in svoje občutenje izrazijo z naslovom, ki ga tudi ustno utemeljijo. Nato pa med odrezanimi naslovi iščejo »prave« in v pesniških zbirkah preverijo, če so bili uspešni. Pogovarjamo se o razlikah v naslovih istim pesmim. (Razumevanje in občutenje pesmi je odvisno od jezikovnih zmožnosti ter od bralnih in življenjskih izkušenj bralcev.)
- Včasih pesmi tudi razrežem v posamezne vrstice in jih bralci poljubno sestavljajo. Spodbujamo domišljijo, nastale pesmi beremo, jih primerjamo z izvirno obliko in se zabavamo. (Različice z »rezanci« (naslovov in posameznih vrstic pesmi) so preverjene v številnih delavnicah različno starih bralcev doma in med rojaki po svetu.)
- V zadnjem času v poročilih mentoric pogosto naletim na informacijo, kako priljubljen je med otroki *bingo*. Pa sem še jaz z našo novo zbirko poezije poskusila pripraviti nekaj podobnega, kar bi izpeljala na enem od skupnih srečanj z bralci: delali bi po skupinah, v vsaki skupini po pet bralcev ... ali kako drugače. Res pa je, da za izvedbo potrebujemo več izvodov knjige.

No, predlogi so tu, če vam pridejo kaj prav ... Morda za kviz ali kakšno drugo obliko tekmovanja. (Tudi nimam ideje, kako nagraditi tekmovalce, če so dosegli en bingo in kako, če so jih dosegli več. Nagrada morda sploh ni potrebna.)

Ime in priimek vsaj ene pesnice	Pesem, ki te nekaj nauči	Pesem brez rime	Pesem, v kateri se en verz ponavlja	Pesem z eno vrstico
Naslov pesmi s štirimi vrsticami	Pesem, daljša od ene strani	Pesem, ki govori o naravi	Pesem v zbirki, ki jo poznaš od prej	Pesem z naravnim motivom (npr. drevo, reka idr.)
Pesnik, ki ga poznaš od prej	Pesem, ki je ne razumeš	Pesem po tvoji izbiri, morda tvoja najljubša	Prva vrstica pesmi brez naslova	Pesem, ki se dogaja pozimi

Pesem o ljubezni ali prijateljstvu	Pesem, ki ti je najbolj všeč	Pesem, kjer je glavni lik žival	Pesem, ki vsebuje rimo	Pesem ima nenavaden vrstni red besed
Pesem z zelo kratkimi verzi	Pesem, ki vsebuje samo vprašaje in klicaje	Isti priimek dveh pesnikov in ene pesnice (sorodnikov)	Pesem, ki te je razžalostila	Pesem, ki te je presenetila

Ti predlogi oz. vprašanja so morda bolj šolska, bolj povezana z vsebino pesmi. Če je naveden naslov pesmi, bodo iskali malo dlje. Hitreje bo šlo, kadar sta navedena pesnik ali pesnica, pesmi so v zbirki po abecednem vrstnem redu priimkov. Če se boste ukvarjali s temi vprašanji, skoraj pri vsakem lahko dodate še kakšno; jaz sem jih dodala samo pri prvih dveh. Mladim bralcem ne povejte strani, namen je namreč, da iščejo in išoč berejo. (Številke strani so samo mentoricam in mentorjem v pomoč.)

Na kaj te spomina pesem, ki se začne *Jezik naš* (str. 11, molitev *Oče naš*)

In kdo je avtor te pesmi? Poznaš še kakšno njegovo pesem ali zgodbo? Se ti zdi pomembno, da ohranimo svoj jezik, slovenščino?

Komu je dal nasvet Aleš Debeljak? (mlademu pesniku, str. 36)

In kako je naslov te pesmi? *Nasvet mlademu pesniku*. Kako se tu zdi nasvet v pesmi, je uporaben? Meniš, da je pesniku sploh treba kaj svetovati?

O čem je napisal sonet Milan Dekleva? (*Sonet o letu*, str. 37)

Kdo je napisal pesem z naslovom *Drobna pesem*? (Karel Destovnik Kajuh, str. 38)

Iz katere zbirke je pesem Nika Grafenauerja? (pesem *Čas* je iz zbirke *Skrivnosti*, str. 51)

Katera beseda se večkrat ponovi v pesmi *Potemska pesem* (Barbara Gregorič: *potem*, str. 52)

Koga bi pesnica kupila v knjigarni poleg knjig, če bi se prodal? (lepega prodajalca, Barbara Hanuš, *V knjigarni*, str. 60)

Kdo so »najbolj pretresljiva iznajdba sveta«? (Alojz lhan, *Otroci*)

Kako bi naslovili pesem Milana Jesiha? (zdaj je brez naslova, str. 68)

Kaj varuje deček v pesmi Milana Kleča? (edini vhod v gozd, *Ti o gozdu*, str. 71)

Napiši pesmi *Začetek* Barbare Korun drugačen naslov. (str. 84)

Kdo je napisal pesem *Rdeče raketa*? Njemu je posvečeno letošnje leto. (Srečko Kosovel, str. 85)

Pesmi *Bela pravljica* napiši drugo/novo zadnjo vrstico. (Kajetan Kovič, str. 88)

Beseda ni konj. Kako občutiš pesem s tem metaforičnim pregovorom v naslovu? (Marko Kravos, str. 90)

Kako je naslov pesmi Vlada Kreslina? (*Namesto koga roža cveti*, str. 92)

Kako občutiš pesem *Črni cvet*? (Vinko Möderndorfer, str. 110)

Katera pesem ima v naslovu besedo, ki se dvakrat ponovi? (Josip Murn Aleksandrov, *Nebo, nebo*, str. 115)

Katera pesem ima v naslovu datum? (Aleš Mustar, *1. november*)

V kateri pesmi je v vsaki kitici zadnja vrstica *Ker bo kmalu, kmalu maj*. (Lili Novy, *Pa zakaj?*)

Koliko besed je v pesmi Lile Prap *Uspavanka za ribe*? (str. 141, nobene besede, samo več črk U)

Katera pesem ima naslov angleščini? (Janez Ramoveš, *What a wonderful world*, str. 143)

Napiši moto iz pesmi *Urška*. (Andrej Rozman Roza, str. 145)

Napiši svoj novi naslov pesmi Petra Svetina. (*Vsakdanje geometrije*, 4., str. 162)

V zbirki poišči pesem, ki ima samo naslov in eno vrstico. (Ivo Volarič Feo, *Hip vzhajajočega sonca* (Str. 179)

Katera pesem ima namesto besed samo vprašaje in klicaje? (Franci Zagoričnik, *Pesem o zlati sredini*, str.181)

Koliko vrstic ima pesem *Usoda*? (Oton Župančič, str. 189, štiri vrstice)

Nadaljnje spodbude za branje:

I.

"Naši komadi" so že četrta tovrstna pesniška zbirka, vse je zbral in uredil Andrej Ilc, vse so izšle pri Mladinski knjigi. V njih so predvsem pesmi tujih avtorjev:

Komadi: 111 pesmi za mlade in njim podobne (2004),

Drugi komadi: 111 pesmi za mlade in vse druge (2006),

Nezbrani komadi: 222 pesmi za bolj ali manj odrasle (2020).

II.

Naši komadi je 9. pesniška zbirka v zbirki *Zlati bralec, zlata bralka*: v 22 letih je med 27 knjigami 9 pesniških zbirk, tu jih boste našli: <https://www.bralnaznacka.si/assets/Uploads/Zlati-bralec-zbirka-25-29.pdf>

Naših osem pesniških zbirk, pred letošnjo deveto; nekatere so predstavljene v Priporočilnici:

Prešeren.doc. Izbral in uredil dr. Igor Saksida. (2003/2004)

Pavček.doc. Izbral in uredil Tone Pavček. (2006/2007)

Vegri, Saša: **Naročje kamenčkov.** Ilustr. Damijan Stepančič. (2012/2013)

France Prešeren: **Zdravljica.** Ilustr. Damijan Stepančič. (2013/2014)

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=Zdravljica&type=title&search=I%C5%A1%C4%8Di>

Kosovel, Srečko: **Barž = kons: besede v prostoru.** Izbral, uredil in spremno besedo napisal Igor Saksida. Ilustriral Damijan Stepančič. (2017/2018) <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/barz-kons-besede-v-prostoru>

Novak, Boris A.: **Oblike neba : dragulji iz zakladnice pesniških oblik.** Ilustr. Marjan Manček. (2017/2018)

Rozman, Andrej: **Pesmi iz galerije**. Ilustr. Jakob Klemenčič. (2019/2020)
<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/?niz=Pesmi+iz+galerije&type=title&search=I%C5%A1%C4%8Di>

Matič, Lovro: **Mali črv Oto in druga golazen**. Ilustr. Tomaž Lavrič. (2023/2024)
<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/mali-crv-oto>
III.

Ustvarjamo pesmi po zgledu, npr. likovno pesem, pesem z akrostihom, haiku idr. Obstoja nekaj priročnikov, kako napisati različne pesmi, ampak so bolj za odrasle. Mentorice in mentorji najbrž imate precej izkušenj in povezav na ustrezne strani na spletu idr. Pri otrocih je itak najbolj pomembno, da spodbujamo njihovo domišljijo in ustvarjalnost, oblika se zgodi sama po sebi.

Pa vendar trije priročniki za navdih:

Enzensberger, Hans Magnus: **Zoprna lirika : prva pomoč za bralce v stresu**. Slovenska priredba [in prevod] Emica Antončič ; [prevod posameznih pesmi in odlomkov Urška P. Černe]. Maribor: Aristej, 2014, 103 str.

Novak, Boris A.: **Oblike neba : dragulji iz zakladnice pesniških oblik**. Ilustr. Marjan Manček. Posebna darilna izd. Ljubljana : Mladinska knjiga : Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2019, 173 str.

Svetina, Peter: **Veščina pisanja**. Dob : Miš, 2025, 265 str.

IV.

Zelo bi me zanimalo, kaj vse boste počeli z zbirko *Naši komadi* 😊

Prosim, sporočite na naslov: tilka.jamnik@bralnaznacka.si

mag. Tilka Jamnik